

ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

FORMATION OF LEXICAL COMPETENCE IN ENGLISH BY MEANS OF THEATRICAL ACTIVITY

Стаття присвячена одній із важливих проблем сучасної лінгводидактики – формуванню іншомовної компетентності, зокрема одного з її ключових аспектів – лексичної компетенції. Розкривається суть понять «театралізована діяльність», «лексична компетенція». Основна увага зосереджується на методиці формування лексичної компетенції засобами театру, а саме подано характеристику видів діяльності, котрі використовуються для оволодіння лексикою англійської мови. Висвітлюються різні форми театралізованої діяльності, які використовуються на заняттях з англійської мови: драматична гра, рольова драматична гра, імпровізація, симуляція, сценарні ігри, режисерські ігри, театральний проєкт. Схарактеризовано сутність феномена «творча діяльність» на уроці англійської мови на основі праць провідних науковців з означеної тематики, а також подано власне авторську інтерпретацію дослідженого поняття. Поряд з означенням об'єктом дослідження розглянуто поняття «словесна творчість», тобто творення власного твору під впливом навколишньої дійсності та художнього слова. Також зазначається, що основним внутрішнім мотивом навчальної діяльності для більшості учнів є орієнтація на практично значущий результат, а не на засвоєння суми знань.

Поряд із цим у статті схарактеризовано методи навчання, що співвідносяться з театралізованою діяльністю учнів. Серед цих методів проаналізовано думки щодо театралізованої діяльності не тільки провідних українських науковців, а й зарубіжних вчених. Запропоновано характеристику методів навчання, що співвідносяться з театралізованою діяльністю учнів: теоретичний, індивідуально- і соціально-психологічний, психо-лінгвістичний, літературно- і мовно-дидактичний, інтенсивний. Поряд із методами навчання присвячено увагу етапам роботи в підготовці до театралізованої діяльності, серед яких визначено три основних етапи.

На основі аналізу методико-педагогічних праць, які стосуються театралізованої діяльності на уроках англійської мови, подано авторське бачення іншомовної театралізованої діяльності.

Ключові слова: лексична компетенція, особистість, театралізована діяльність, мовлення, методика навчання, лінгводидактика.

The article is devoted to one of the important problems of modern linguodidactics – the formation of foreign language competence, in particular, the formation of one of its key aspects – lexical competence. The essence of the concepts “theatrical activity”, “lexical competence” is revealed. The main attention is focused on the method of formation of lexical competence by means of theater, namely, the characteristics of the types of activities used to master the vocabulary of the English language are given. Various forms of theatrical activities used in English classes are covered: drama, role-playing drama, improvisation, simulation, screenwriting, directing, theater project. The essence of the phenomenon “creative activity” at an English lesson is characterized on the basis of works of leading scientists on the specified subject. Also the author’s interpretation of the researched concept is given. Along with the indicated object of research, the concept of “verbal creativity” is considered, that is a creation of one’s own work under the influence of the surrounding reality and the artistic word. It is also noted that the main internal motive of learning activities for most students is to focus on a practically tangible result, and not to assimilate the amount of study.

In addition, the article describes the methods of teaching that correspond to the theatrical activities of students. Among these methods, opinions on theatrical activities not only of leading Ukrainian scientists, but also of foreign scientists are analyzed. The characteristics of teaching methods that are correlated with theatrical activities of students are proposed: theoretical, individual and socio-psychological, psycho-linguistic, literary and linguistic-didactic. Along with teaching methods, attention is paid to the stages of work in preparation for the theatrical activities, among which three main stages are identified.

Based on the analysis of methodological and pedagogical works related to theatrical activities in English lessons, the author’s vision of foreign language theatrical activities is presented.

Key words: lexical competence, personality, theatrical activity, speech, teaching methods, language didactics.

УДК 372.881.111.1
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/32-2.19>

Кучер В.В.,

канд. філол. наук,
доцент кафедри іноземних мов
та методик їх навчання
Кременецької обласної
гуманітарно-педагогічної академії
імені Тараса Шевченка

Семегин Т.С.,

канд. філол. наук,
доцент кафедри іноземних мов
та методик їх навчання
Кременецької обласної
гуманітарно-педагогічної академії
імені Тараса Шевченка

Постановка проблеми в загальному вигляді.

Нині проблема навчання іншомовної лексики в процесі різних видів мовленнєвої діяльності представлена в роботах українських і зарубіжних вчених (Н. Гез, С. Николаєва, Н. Скляренко, О. Тарнопольський та інші).

Водночас театральна-мовленнєва ігрова діяльність виступала об'єктом дослідження в межах класної (Г. Китайгородська, І. Шехтер та ін.) і поза-класної (А. Кузьменков) роботи з іноземної мови. Однак, незважаючи на широку базу досліджень

у теорії і практиці навчання іноземних мов засобом театралізації, всі дослідження були присвячені навчанню емоційного продукування вивчених фрагментів творів, а увага акцентувалася на змісті творів, що драматизувалися.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Незважаючи на те, що сучасна педагогіка розглядає театральне мистецтво як допоміжний засіб впливу на особистість, формування її естетичних і морально-етичних установок, цій дидактичній проблемі присвячена ціла низка наукових праць.

Так, вплив театрального мистецтва на формування духовної культури особистості висвітлено в наукових працях Є. Вахтангова, І. Глікмана, Т. Куришевої, А. Луначарського, В. Немировича, К. Станіславського, А. Таїрова, Г. Товстоногова; проблемам морального розвитку дітей засобами театру присвячені праці основоположників лялькового театру в нашій країні – А. Брянцева, Є. Деммені, С. Образцова, і музичного театру для дітей – Н. Сац. Отже, виникає потреба більш активного використання театрального мистецтва в дидактичній практиці, визначення основних підходів до театру як засобу удосконалення вивчення іноземних мов, а не лише оптимізації соціальних взаємин, удосконалення соціуму.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. У вітчизняній методиці викладання іноземних мов переважно використовувалося механічне заучування ролі, а питання щодо розвитку вмінь самостійного мовотворення і використання театралізації як засобу засвоєння, осмислення, запам'ятовування та вільного оперування іншомовними лексичними одиницями у практичній діяльності, зумовленої різними життєвими обставинами, не були предметом дослідження, що знизило рівень доступності, вмотивованості й ефективності оволодіння іншомовними лексичними одиницями як лінгвістичними складниками іншомовного мовлення. Крім того, не всі учні були активно задіяні в процесі театралізації і, відповідно, не мали стимулу для систематичного повторення лексичного матеріалу.

Мета статті. Основною метою дослідження є аналіз особливостей формування англomовної лексичної компетенції за допомогою театральної діяльності. Metі роботи підпорядковані такі завдання:

- 1) дослідити сутність формування лексичної компетенції учнів через театралізовану діяльність;
- 2) визначити специфіку іншомовної театральної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Різномісний розвиток особистості істотно залежить від того, які види діяльності становлять реальний зміст навчально-виховного процесу. Розрізняють три генетично змінливих і співіснуючих протягом усього життєвого шляху видів діяльності: гру, навчання та працю. Гра – один із тих видів дитячої діяльності, що використовуються дорослими з метою виховання дітей, навчання їх різних дій, способів й засобів спілкування. Вона поєднує різноманітні засоби розвитку творчих і мовних здібностей дитини, у своїй основі містить творчий початок і є сама по собі творчою діяльністю.

Одним із видів такої творчої діяльності виступає театралізована діяльність, яка значною мірою стимулює розвиток мовленнєвої активності учнів, тому «театралізована діяльність» як клю-

чове поняття нашого дослідження заслуговує на детальне вивчення.

Поняття «діяльність» є однією з ключових категорій багатьох сфер науки, зокрема філософії, педагогіки, соціології, психології тощо. Так, відомий психолог Л. Виготський окремо характеризує специфіку дитячої діяльності та виокремлює такі її риси: наявність спеціальної настанови, що має специфічні риси гри; дитині зовсім не знайоме розуміння того, що сама лінія діяльності своєю будовою може стати безпосереднім виразником настрою внутрішнього світу дитини [2, с. 234]. Натомість за певних умов діти здатні створювати роботи, що вражають своєю виразністю. Цю суперечність Л. Виготський показує шляхом творчого аналізу чотирьох форм зв'язку уяви з дійсністю: а) витвір уяви завжди базується на елементах дійсності (чим багатший досвід дитини, тим більше матеріалу для уяви); б) зв'язок між готовим продуктом фантазії і будь-яким складним явищем дійсності (такі явища діти отримують із літературних творів); в) зв'язок полягає в емоційній взаємодії дійсності і уяви (він виявляється в тому, що в процесі діяльності дитина дійсно переживає цю подію); г) дитяча фантазія подекуди може бути чимось новим, що не відповідає певному визначеному предмету.

У становленні творчої діяльності дітей учений умовно виокремлює такі стадії, як-от: підготовчу, настановчу, завершальну. На стадії підготовки накопичується та активізується матеріал, відбувається засвоєння дитиною способів дій. На настановчій стадії виконується задум діяльності. Задум випереджає і спрямовує дії дитини. На завершальній стадії відбувається акт творчості, який часто має вияв театралізації.

Схарактеризуємо сутність феномена «творча діяльність». Поняття творчості як психолого-педагогічна категорія трактується у словниках по-різному: як діяльність людини, спрямована на створення духовних і матеріальних цінностей; діяльність, пронизана елементами нового, зорієнтована на вдосконалення й збагачення розвитку людини [5, с. 498]; як продуктивна діяльність людини, що здатна породжувати якісно нові матеріальні та духовні цінності суспільного значення [11, с. 326].

У контексті навчання мови особливої важливості набуває специфічний вид творчої діяльності – мовленнєва творчість. Підтвердження ідеї щодо творчого характеру мовлення знаходимо в працях багатьох учених – психологів, психолінгвістів, лінгвістів (І. Бодуен де Куртене, В. Бухбіндер, Л. Виготський, Ф. Соссюр, Л. Щерба та ін.). Цю думку підкреслює І. Кон, зауважуючи, що в процесі вираження своїх думок більшість людей користуються «готовими» формулами, водночас саме вміння зробити власний вибір мовних й позамов-

них засобів для вираження думки забезпечує вияв у мовленні людської індивідуальності [8, с. 36]. На думку А. Богуш, індивідуальність людини – її характер, темперамент, рівень загальної культури, особистісні почуття, – виявляється саме в мовленні [1, с. 100]. Індивідуальність мовця (психологічний стан, ставлення до співрозмовника, стиль спілкування) виявляється також у відборі мовних елементів (у вживанні одних і відмові від інших), частоті використання певних елементів мови, порядку розташування мовних елементів у фразі, різноманітних модифікаціях мовних одиниць, що використовуються, зокрема в навмисному або мимовільному порушенні мовних норм.

Творчий характер мовлення на вищому рівні виявляється у специфічному виді творчої діяльності – мовленнєвій творчості як унікальному способі самовираження й самореалізації за допомогою мовних засобів (Л. Виготський). Мовленнєва творчість має діяльнісний характер. Вона пов'язана із самостійно породженим задумом, свідомим відбором мовних засобів для його реалізації та насамкінець створенням унікального творчого продукту. Лінгводидакти розглядають мовленнєву творчість як «специфічний, унікальний вид художньої творчості, який реалізується у процесі мовлення та є яскравим показником мовленнєвої компетентності», проявом бажання та здатності висловити свою думку [2, с. 25].

У понятійному полі дослідження мовленнєвої творчості разом з основним поняттям як синонімічний вживається термін «словесна творчість», що тлумачиться лінгводидактами як «діяльність, що виникає під впливом художнього слова й сприйняття довкілля та пов'язана зі створенням самостійного твору (оповідання, вірші, казки, есе та ін.)», як «спеціально організований, зумовлений мотивацією процес створення твору в будь-якій формі мовленнєвого висловлювання, який відповідає певним літературним нормам» [8, с. 79]. Лінгводидакти розглядають словесну творчість як вагомий засіб формування мовленнєвої компетентності учнів, водночас справедливо зазначають, що на етапі шкільного навчання діти лише в деяких випадках створюють високоякісні, високохудожні літературні твори, що все ж таки не зменшує значення цього виду творчості. Сам процес створення твору, можливість вільно й творчо використовувати мовлення в різних ситуаціях визначає значущість словесної творчості. Зауважимо, що тексти, створені учнями, здебільшого не є шедеврами літературної творчості, проте вони мають певне смислове навантаження, виступаючи засобом мовленнєвого самовираження й самореалізації учнів. У процесі їх створення вони навчаються складати тексти, що характеризуються порівняною закінченістю, мають чітку структуру, певною мірою стилістично забарвлені та оригінальні.

Саме тому словесна творчість є ефективним засобом навчання іноземної мови.

Разом із поняттям «творчість» у науковій літературі послуговуються терміном «креативність». Ми розглядаємо креативність як характеристику творчого рівня виконання будь-якого виду мовленнєвої діяльності, а креативне мовлення варто розглядати, за Н. Луцан, як вміння добирати словосполучення, речення, звороти для якісного відображення предметів, довкілля, вміння передавати своє ставлення до них, передавати думки, почуття, стани, настрої за допомогою слів, рухів, міміки, драматизації тощо [9, с. 7].

Креативність іншомовного мовлення учнів ми співвідносимо з процесом і результатом іншомовної мовленнєвої творчості, що виявляється у здатності учнів знаходити і самостійно відтворювати іноземною мовою словосполучення, речення, висловлювання, що найточніше відображають образи, явища, що виникають у них на основі творчої уяви. Одним із видів творчої роботи виступає театралізована діяльність, яка значною мірою стимулює породження іншомовного креативного мовлення і, відповідно, позитивно впливає на збагачення словникового запасу учнів, які перш ніж розпочати мовленнєву діяльність, оволодівають певним арсеналом іншомовних лексичних одиниць, правилами їх сполучуваності, формують мовні автоматизми вживання іншомовного лінгвістичного матеріалу та розвивають лінгвістичні вміння.

Театралізована діяльність, як зазначає Н. Водолага, – це унікальний засіб збагачення мовного та мовленнєвого досвіду дітей, розвитку зв'язного мовлення, оскільки вона дає змогу для одночасного розв'язання різних мовленнєвих завдань, а саме: зв'язності – в сюжетоскладанні; образності та інтонаційної виразності – у виконавчій діяльності; збагачення й уточнення словника – у процесі засвоєння і відтворення текстів; вправління в різних видах творчих завдань [3, с. 10]. Театр, як зазначає І. Зязюн, – це один із найяскравіших емоційних засобів, що формують смак дитини. Театр діє на уяву дитини різними засобами: словом, дією, музикою [6, с. 60].

Н. Водолага пропонує таку класифікацію видів театралізованої діяльності, в якій суттєвими чинниками виступають: 1) форма організації: а) моногра (індивідуальна), у процесі якої дитина сама і сценарист, і режисер, і виконавець усіх ролей; б) колективна гра, під час якої діти мають розподілити ролі, розвинути сюжет, підібрати костюми, підготувати виставу); 2) свобода відтворення тексту: а) точне відтворення літературного тексту, тобто дослівне передавання авторських слів, заучування тексту; б) вільне володіння текстом, яке дає дитині можливість імпровізувати, змінювати текст, додавати нові події, вводити нових персона-

жив; 3) адресність: а) гра для себе (режисерська гра), б) гра для «інших» (показ вистав, інсценування) [3, с. 42].

Крім того, види театралізованої діяльності можна класифікувати так: 1) власне гра за своєю суттю; 2) підготовка театралізованої вистави – виконання різних вправ, репетицій, своєрідна праця; 3) сприймання театралізованого видовища. Кожен із видів визначає пріоритетність мовленнєвих завдань.

З метою інтенсифікації навчального процесу, підвищення рівня володіння іноземною мовою методисти ведуть активний пошук засобів покращення емоційного тла уроку, які викликать і підтримуватимуть інтерес до навчання особливо у старшому шкільному віці, дадуть змогу учням «проявити себе», самоствердитися, відчути почуття успіху.

У сучасній школі дедалі актуальнішим стає поєднання індивідуальної, парної, групової форм роботи, в якій учитель бере участь як партнер, організатор, режисер, сценарист. При цьому перед групою ставиться спільне пізнавальне завдання, а вчитель організує і стимулює спільний пошук, причому кожна людина виконує свою частину роботи і є разом із тим активним учасником всієї роботи загалом.

Основним внутрішнім мотивом навчальної діяльності для більшості учнів стає орієнтація на практично значущий результат, а не на засвоєння суми знань. Таким чином, розвиток самостійності, творчий підхід до знань, що набуваються, становлять зміст навчальної роботи. Це виявляється у ставленні учнів до іноземної мови як навчальної дисципліни. Відсутність мотивації в оволодінні мовою або її нечітка вираженість негативно позначаються на рівні володіння нею. Внутрішня мотивація залежить від усвідомлення учнями важливості іншомовних навичок. Не менше значення має і зовнішня мотивація, яка залежить від учителя, його здатності зацікавити учнів під час уроку, від навчальних матеріалів, що використовуються на заняттях [10, с. 80]. Одним із шляхів підвищення мотивації є використання театралізованої діяльності на уроках іноземної мови.

У сучасній методиці навчання іноземних мов поняття «театралізована діяльність» часто отожднюється з поняттям «драматизація» (від грец. «drama» – дія або переживання у дії), коли йдеться про навчання учнів іноземної мови. У методичній літературі також знаходимо терміни «вистави у вигляді сцен» (Н. Єлукхіна), «навчальний/дидактичний театр» (Ю. Кузьменкова), «театралізація» (Н. Іванова).

У сучасній педагогічній практиці існує кілька методів навчання, що співвідносяться з театралізованою діяльністю учнів.

Перш за все, це інтенсивний метод Г. Китайгородської [7] з особистісно-рольовою організа-

цією навчального процесу. Ігрова діяльність стає однією з головних форм реалізації навчального процесу і виступає у формі безпосереднього, але керованого спілкування викладача з групою. Рольова поведінка задана в ситуаціях навчальних діалогів.

Важливе місце посідає також такий метод, як драматично-педагогічний (Ч. Весселз, М. Шев та ін.), який повністю орієнтований на дію. Існують різні аспекти драматично-педагогічного навчання: теоретичний, індивідуально- і соціально-психологічний, психолінгвістичний, літературно- і мовно-дидактичний. Основним девізом методу, за С. Ніколаєвою, є: ми вчимо і вчимося мови головою, серцем, руками і ногами [11, с. 304]. Провідна ідея означеного методу – вчителі іноземної мови можуть багато запозичити для своєї практичної діяльності у професійних мистецтвознавців та акторів: як зробити банальний діалог підручника напруженим і цікавим; як створити відповідну атмосферу; як вживатися в ситуацію і роль, чітко артикулювати звуки, подавати сигнали за допомогою жестів та міміки. Стрижнем драматично-педагогічної організації навчання є сценічна імпровізація при широкому використанні такого прийому, як живі картинки в застиглих, нерухомих позах (standbild) [11, с. 304–305]. Драматично-педагогічний метод активізує резервні можливості тих, хто навчається, спонукає їх до творчості, розвиває чутливість, уяву, сприяє формуванню позиції відповідності в довколишньому світі [11, с. 308].

Театральна діяльність у сфері освіти (під час навчання іноземних мов, зокрема) активно розвивається і в зарубіжній методиці і становить певний напрям роботи, що умовно позначається як «драма в освіті». Спираючись на теорію навчання через досвід (experiential learning theory), учні спроектували свої ідеї на систему освіти. Проте всі вони підпорядковані досягненню загальної мети – створити певний досвід, за допомогою якого людина вчиться краще усвідомлювати механізми мовної взаємодії і набуває навичок автентичного і спонтанного мовлення.

Н.О. Микитенко зазначає, що варто розмежовувати драматичне мистецтво загалом і драматизацію у школі. Основна суть драматичного мистецтва – дія, відтворення того чи того образу або сюжету через матеріал живої особи актора. Під драматизацією у школі варто розуміти всі відтворення в особах – від драматичних ігор до справжньої художньої сценічної дії, з одного боку, і від імпровізації до розігрування готової п'єси – з іншого [10, с. 80].

На першому етапі роботи в підготовці до театралізованої діяльності рекомендується впроваджувати просто ігри з драматичними елементами, ігри із стійким текстом, вільні, творчі ігри, що є самостійною імпровізацією. Другим етапом є

вільне відтворення сюжетів, які розповів учитель, і, нарешті, тільки після накопичення певного драматичного досвіду відбувається інсценування і розігрування готових сценок. Інсценування допомагають закріпити і розширити вивчену лексику, ненав'язливо і без монотонності відпрацювати граматичний матеріал.

У методиці викладання іноземних мов описано чимало форм театралізованої діяльності, які застосовуються викладачами на заняттях. Розглянемо ці форми.

Драматична гра базується на дії, розвиває уяву, сприяє засвоєнню нових мовних структур і дає змогу виявити емоції лінгвістичними та паралінгвістичними засобами. Драматичні ігри переважно є короткими, можуть проводитися на будь-якому етапі заняття, хоча найчастіше застосовуються викладачами як розминка на початку. Такі ігри є важливим засобом організації групової роботи.

Рольова драматична гра допомагає учням-акторам відчувати і зрозуміти поведінку, думки та емоції іншої людини, роль якої вони гратимуть. На відміну від рольових ігор, учасники яких виконують узагальнені, стандартизовані соціальні ролі (пасажир, поліцейський, пілот і т. ін.), що не мають особистісних характеристик і відтворюють стандартні ситуації повсякденного життя, рольові драматичні ігри передбачають наявність персонажів, наділених усіма особистісними характеристиками (стать, вік, соціальний та сімейний статус), певної їх кількості і проблемної/конфліктної ситуації, в якій учасники гри діють [11, с. 5].

Сценарні ігри – це ігри, які здійснюються на основі взаємопов'язаних єдиним сюжетом ігрових вправ. Складниками таких ігор виступають: 1) загальний сценарій, 2) ігрові вправи з рольовим компонентом, 3) ігрові правила, 4) шкала оцінювання, що дає змогу об'єктивно оцінити навчальні досягнення з теми.

Імпровізація (від лат. *improvisus* – непередбачуваний, неочікуваний) – гра без планування чи підготовки. Метою імпровізації є повна спонтанність. В учнів немає часу на підготовку, вони знайомляться зі своїми ролями та ситуаціями безпосередньо перед початком роботи. Викладачеві потрібно приготувати лише список ситуацій для імпровізації. У методичній літературі знаходимо також термін «керована (*guided*) імпровізація». Цей вид імпровізації передбачає попередню підготовчу роботу, яку проводить учитель.

Симуляція – драматизація, в її основі лежить подія, учасники якої мають функціональні ролі, обов'язки та достатньо обізнані з проблемою, щоб виконувати ці обов'язки. Втілення повномасштабної симуляції в навчальний процес потребує цілого циклу занять. Кінцевою метою може бути відтворення, наприклад, світу компанії, телевізійної студії, редакції газети чи урядової структури.

Симуляції є ефективним засобом у формуванні іншомовних лексичних умінь.

Режисерські ігри – це здебільшого індивідуальні ігри, в яких учень керує уявленою ситуацією загалом, діє одночасно за всіх учасників. Сама назва режисерської гри вказує на її подібність до діяльності режисера вистави. Учень сам створює сюжет гри, її сценарій. В основі сценарію лежить безпосередній досвід дитини: вона відтворює події, глядачем чи учасником яких була сама. Сюжети режисерських ігор – це ланцюг дій. Окремі епізоди (сцени) у грі дитина вигадує, потім виконує, діючи за різних персонажів, промовляючи за кожного або пояснюючи, що відбувається. Оволодівши режисерською грою, дитина навчиться взаємодіяти із реальним партнером у сюжетно-рольовій грі.

Театральний проект – це найбільш масштабна діяльність, що охоплює процес підготовки до вистави та відтворення на сцені для глядачів літературної або створеної самими учнями вистави. Метою такого проєкту є і процес підготовки, і результат – сама вистава.

Позитивним аспектом цього виду діяльності є і те, що в цій роботі можуть брати участь всі учні, незалежно від їхнього рівня володіння мовою, тобто вчитель має змогу впроваджувати особистісно зорієнтований підхід. Під час розподілу ролей великі, зі складними текстами ролі віддаються учням із кращою мовною підготовкою, слабші учні отримують ролі з невеликою кількістю реплік. Проте всі учні отримують чималу користь від участі в п'єсі і задоволення від своєї роботи, адже кожна роль значуща для успішного показу п'єси.

Дослідники одноставно зазначають позитивний психологічний ефект театралізованої діяльності, застосування якої сприяє розумінню учнями того, що різні люди спілкуються по-різному. Д. Чарльз та Й. Кусаногі наголошують на позитивному ефекті відсторонення, який дає учневі змогу сприймати себе збоку, асоціювати будь-які мовні чи мовленнєві помилки з уявною особою – персонажем і, таким чином, знижувати рівень тривожності. Досягнення активності особистості і збереження цього стану припускає активізацію резервних можливостей дитини. Серед найбільш значущих засобів, що забезпечують оптимальну активність учнів, особлива увага приділяється: сюжетності уроку; вмотивованості дій; спеціальної презентації навчального матеріалу (діалог, монолог, полілог); використанню наочності, жестів, міміці; концентрації матеріалу (великий об'єм нових лексичних одиниць); індивідуальному підходу в умовах групової взаємодії; тривалості спілкування (велика кількість учбових дій, що виконуються кожним учнем); атмосфері радості, що сприяє зняттю бар'єру страху [7, с. 68]. Специфіка акторського

мистецтва полягає в тому, що акторська дія вимагає повного включення виконавця в реалізацію доквілля і таким чином показує дитині практичну значущість вивчення іноземної мови.

Висновки. Отже, іншомовна театралізована діяльність учнів – це колективні, цілеспрямовані, методично грамотно організовані дії іноземною мовою, що відтворюються через слово, реалізуються у творчій імprovізації або розіграванні готової п'єси, активізують резервні можливості учнів, їхню пізнавальну активність, підвищують мотивацію до вивчення іноземних мов, сприяють розвитку крос-культурної грамотності, набуттю іншомовних знань, формуванню мовних навичок і мовленнєвих вмінь і включають елементи драматичної, рольової, сценічної, режисерської ігор і театральних вистав.

Аналіз методів навчання іншомовної лексики в педагогічній теорії та практиці дав змогу встановити їх практичну значущість і резервні можливості, якими є: впровадження театралізованої діяльності в процес навчання, створення алгоритму використання автентичних драматичних творів як джерела збагачення словникового запасу учнів старших класів; приділення уваги емоційному пред'явленню матеріалу з урахуванням невербальних засобів комунікації для спрощення процесу запам'ятовування; використання прийомів рольової драматизації взаємодії учнів на основі загальномовленнєвих та сюжетно-драматургічних ситуацій, а потім – на основі життєво зумовлених обставин, що виникають непередбачувано.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Богуш А. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. Одеса, 2004. 176 с.

2. Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте. URL: <https://www.twirpx.com/file/1582224/> (дата звернення: 1.02.2021).

3. Водолага Н.В. Навчання розповідання дітей старшого дошкільного віку в театралізованій діяльності : автореф. дис. ... канд. пед. наук. Одеса, 2001. 20 с.

4. Гавриш Н.В. Розвиток мовленнєвої творчості в дошкільному віці. Донецьк, 2001. 218 с.

5. Гончаренко С.Ю. Український педагогічний словник. Київ, 1997. 206 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/167388/> (дата звернення: 4.02.2021).

6. Зязюн І.А. Інтелектуально-творчий розвиток особистості в умовах неперервної освіти. *Неперервна професійна освіта : проблеми, пошуки, перспективи*. Київ, 2000. С. 63–90.

7. Китайгородская Г.А. Методические основы интенсивного обучения иностранным языкам. URL: <https://www.twirpx.com/file/2299209/> (дата звернення: 5.02.2021).

8. Кон И.С. Психология ранней юности. *Возрастная и педагогическая психология*. URL: <https://www.twirpx.com/file/2630480/> (дата звернення: 5.02.2021).

9. Луцан Н.І. Теорія і практика розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку в мовленнєво-ігровій діяльності : автореф. дис. ... докт. пед. наук. Одеса, 2005. 38 с.

10. Микитенко Н.О. Розвиток англійської мови для спеціальних цілей: особливості формування змісту навчання. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*: 2012. № 6. Ч. 2. С. 79–83.

11. Новый тлумачний словник української мови : у 4 т. / укл. В.В. Яременко, О.М. Сліпушко. Київ, 1999. Т. I: А-Є. 910 с.

12. Щукин А.Н. Обучение иностранным языкам: Теория и практика. URL: <https://www.twirpx.com/file/1912303/> (дата звернення: 1.02.2021).

13. Boyatzis, R.E., Kolb, D.A., Mainemelis, Ch. *Experiential Learning Theory : Previous Research and New Directions*. New York, 2000. 40 p.